

Zpravodaj Československého sdružení uživatelů TeXu

David Antoš

Jaký byl EuroBachoTeX 2002

Zpravodaj Československého sdružení uživatelů TeXu, Vol. 12 (2002), No. 2, 98–101

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/149894>

Terms of use:

© Československé sdružení uživatelů TeXu, 2002

Institute of Mathematics of the Czech Academy of Sciences provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This document has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://dml.cz>

Ve dnech 29. 4. až 3. 5. 2002 se konala v Bachotku v polském vojvodství Brodnica konference EuroBach_TE_X 2002. Byla to konference tradiční a zároveň poněkud netradiční. Bach_TE_X se tu na samém začátku máje konal již podesáté. Euro_TE_X, navštěvující nejrůznější zákoutí Evropy, se zde dopracoval již do svého třináctého ročníku. Výsledkem tohoto zkřížení byla konference o něco bohatší, než bývá pro obě tyto akce obvyklé.

Většinu z triadevadesáti účastníků tvořili uživatelé _TE_Xu z Polska, početné zastoupení měla také většina států Evropy. Nechyběli ani účastníci z Austrálie a Ameriky. Členové polského sdružení GUST zároveň na konferenci oslavili desetiletí existence této organizace.

Po příjezdu v neděli 29. 4. večer nás přivítala chatová osada na břehu jezera Bachotek. Dřevěné, skromně, leč útulně zařízené chatky skvěle zapadly do okolního lesa. Protože už se setmělo příliš, na pohled na obrovské jezero jsme si museli počkat do rána. Po dvanácti hodinách strávených v autě, z valné části na nepříliš udržovaných polských silnicích, nás stejně nejvíce ze všeho zajímalo, kde dostaneme večeri. Mimochodem, pokud si stěžujete na stav našich vozovek, zajedte si k našim severním sousedům. Nejen, že hlavní tah od Cieszyna na Gdaňsk vede většinou přes města, dokonce se na něm vyskytují i přechody pro chodce chráněné nejvyšší značkou snížené rychlosti. Zato dopravní policie je bdělá, po cestě jsme potkali více než deset hlídek sledujících provoz dalekohledy.

Ale zpět ke konferenci. Po tři dny nás čekaly přednášky v angličtině. V pondělí po oficiálním zahájení jako první přednášel Kees van der Laan o amatérech, profesionálech a BLUe. BLUe je makrobalík umožňující vkládání poznámek do souborů PDF pro usnadnění komunikace mezi autorem a redakcí a v neposlední řadě pro poznámky čtenářů. Následoval Péter Szabó s problematikou vkládání obrázků do _TE_Xových dokumentů. Péter diskutoval o vhodnosti použití různých formátů a demonstroval použití programu **sam2p**. Tento program umožňuje konvertovat obrázky různých formátů a optimalizovat je na velikost či rozlišení podle výstupního zařízení.

Włodzimierz Bzyl popsal své zkušenosti s vytvářením fontů pod operačním systémem Linux. Jako se již na evropských konferencích stalo tradicí, Jonathan Fine, typický konzervativní Angličan, předvedl novinky svého projektu interaktivního _TE_Xu. Základní myšlenka spočívá v tom, že sázeční stroj běží jako démon a podle pokynů textového editoru přesazuje text třeba i po každém stisku klávesy. To přináší mnoho problémů k řešení, například jak se vypořádat s chybami ve zdrojovém kódu nebo jak zajistit, aby se textu nemuselo přesazovat příliš mnoho naráz.

Pokud se vám při programování maker stává, že byste se opravdu rádi podívali, co se vlastně uvnitř $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ u děje, určitě by vás zaujal program Marcela Takače $\text{DebugT}_{\text{E}}\text{X}$. Ten to umožňuje velmi komfortně. Určitě by ho využil i pozorný posluchač přednášky Davida Kastrupa o pokročilých metodách programování $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ u. A pokud potřebujete sázet bibliografie ve více jazycích, je tu Jean-Michel Hufflen se svým $\text{MLBIBT}_{\text{E}}\text{X}$ em, který ovládá i XML. A pokud ani to není dost, tak si určitě — pokud zrovna nepotřebujete něco naprogramovat nebo dokončit materiály k přednášce — přijdete na své u večerního tábora. Tedy sice počasí příliš nepřálo a docela intenzivní sprška nás předčasně rozehnala, ale zato jsme se záhy dozvěděli, že se táborák bude ještě opakovat.

Úterní program zahájil Petr Sojka tutoriálem na téma dělení slov. Podělil se o své dlouholeté zkušenosti s touto problematikou, zejména s generováním vzorů dělení pro komplikované speciální aplikace. O výrazně emotivnějším tématu promluvil Jerzy Ludwichowski v přednášce nazvané „Open Source: a lesson from history“ a samozřejmě vzbudil svým sugestivním projevem vášnivě diskuse. Zpět do světa sazby nás vrátila Blanca Mancilla a Omega nasazená v prostředí webového serveru s mapami se zvláštním důrazem na vícejazyčná uživatelská rozhraní.

Krzysztof Trojanowski informoval o 6. rámcovém programu v oblasti informačních technologiích. Techniky srovnávání různých typů fontů představil Karel Píška. Petr Sojka vystoupil již podruhé, tentokrát s návrhem na pečlivější zacházení se zdrojovými soubory pro generování vzorů dělení slov. V archivu CTAN nalezneme mnoho souborů se vzory, ale bohužel jen zřídka také data, ze kterých byly tyto vzory generovány. Cílem je vytvoření archivu těchto zdrojů, které by zvláště usnadnily práci v situacích, kdy se setkáme s problémem sazby lingvisticky komplikovaných textů.

O své metodě zpracování ruských textů promluvil Kees van der Laan. Kaveh Bazargan nás pozval na TUG 2002 v Indii a David Kastrup zahraničním účastníkům tento maraton zakončil představením $\text{preview-LAT}_{\text{E}}\text{X}$ u. V Emacsu vytvořil systém, který zobrazuje na žádost části textu (převážně matematické vzorce) vysázené mezi ostatním zdrojovým kódem, možná názorněji řečeno jako obrázky. Členům GUSTu však den ještě neskončil, čekala je valná hromada.

Středeční ráno zahájil David Antoš povídáním o generování vzorů pro segmentaci thajštiny. Spolu s Petrem Sojkou se snaží ukázat, že technika rozpoznávání vzorů je dostatečně obecná a že si zaslouží větší uplatnění než jen pro prosté dělení slov. Marcin Woliński připravil skvělý příspěvek se slibným názvem Poor Man's PowerPoint. To zajisté vyžaduje vysvětlení. Použil výstup $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ u na konzolu při překladu jako prezentaci. Prezentace jsou sice textové, zato však na Linuxové konzole i barevné. Samozřejmě to nebylo míněno vážně, nicméně tato metoda ovládání konzoly vznikla z potřeby demonstrovat činnost makroexpanze. K vážnější problematice nás vrátili Gyöngyi Bujdoso a Ferenc Wettl, kteří popsali poměrně značné problémy s podporou maďarštiny.

Karel Skoupý představil návrh na unifikaci zpracování textu a grafiky pomocí integrace \TeX u a METAPOST u. Ukázal obecnější model zlomu odstavce a předvedl výsledek svého snažení z několika posledních dnů, nový primitiv do NTS (politicky korektní název je XTS, NTS s přejmenovanými několika soubory v souladu s platnou licencí), který umožňuje zadat tvar odstavce pomocí specifikace omezujících obdélníků, do kterých pak odstavec nateče. Kaveh Bazargan se podělil o zkušenosti z používání \TeX u pro akademické publikování a Karel Skoupý ještě přidal povídání o .NET, což je sice platforma, která se nám nemusí zcela líbit, ale jistě se nelze tvářit, že neexistuje.

Středa odpoledne se nesla ve znamení výletu do města Grudziądz. Prohlédli jsme si centrum města a zúčastnili se vernisáže výstavy „Twórczość fotograficzna i typograficzna Janiny i Zygfryda Gardzielewskich“. Večer jsme strávili v krčmě Czarci Młyn za vydatné podpory skvělé, v Polsku zaslouženě populární, kapely Blues Nightshift Band.

Ve čtvrtek a v pátek už přednáškový sál ovládla téměř zcela polština. Adam Kolany prezentoval zkušenosti s používáním Perlu při zpracování textů, Bogusław Lichoński porovnal \TeX se systémem MathMagic.

Hans Hagen opět přinesl novinky ze své praxe s použitím \TeX u ve velkých a komplikovaných projektech, dynamickém vytváření dokumentů a integraci grafiky. Předvedl několik velmi pěkných prací, u kterých se nechtělo příliš věřit, že je vytvořil \TeX em. Marcin Woliński, tentokrát už zcela seriózně, předvedl svou techniku pro optimalizaci velkých dokumentů uniformní struktury, konkrétně slovníku o několika stech stranách. Základní princip je v tom, že z logu z prvního běhu \TeX u se spočte potřeba změny odstavců pomocí `\looseness` a tyto úpravy se zavedou do zdrojového kódu.

Maciej Jan Chojnacki pohovořil o zásadách typografie ve vědeckých publikacích, Tomasz E. Kowalski o použití \TeX u v technologii klient-server a o výhodách, které tato metoda přináší z hlediska správy systému. Maciej Głowacki prezentoval nástroje pro práci s fonty v Linuxu a Włodzimierz J. Martin příspěvek s názvem „ \TeX sklada słowa“, o kterém nemohu naprosto nic říci, protože na to moje (nevelká) schopnost rozumět polštině vůbec nestačila.

Na závěr Stanisław Wawrykiewicz a Martin Schröder informovali o stavu projektu \TeX Live7. Předpokládám, že v době, kdy budete tento článek číst, bude už toto vydání k dispozici. Přináší propracovanější koncepci popisu balíků a mnoho dalších vylepšení.

Čtvrteční večer zakončil (pro nepřízeň počasí opakovaný) táborák, tentokrát spojený i s tradičním pliváním ohně. Pohled na \TeX Xisty s dvoumetrovým plamenem u úst je jedním slovem fascinující.

Pátek zahájili Yannis Haralambous a John Plaice referátem o posledním vývoji systému Omega. Představili také svou koncepci dalšího pokroku tohoto konzervativního následníka \TeX u. Následoval Andrzej Tomaszewski, grafik, s přednáškou o návrhu loga. Probral stručně základní principy kompozice grafických

objektů a předvedl návrhy nového loga sdružení GUST, o kterém se pak také bouřlivě hlasovalo. Norbert Jankowski vyrábí z \LaTeX u HTML Help a Janusz Bień píše v \LaTeX u a Emacsu učební texty, nicméně o tyto příspěvky jsme se připravili, směřující zpět k rodným lánům.

Rád bych jménem všech účastníků z Čech, Moravy a Slovenska (mimochoodem, všichni přednášeli) poděkoval sdružení ζ TUG za vydatnou finanční podporu jejich účasti na této konferenci. A kdy se znovu můžeme sejít? Pokud to nebude na TUGu v Indii, tak jistě na Euro \TeX u 2003 v Brestu. Už se na to těším.

David Antoš
Fakulta informatiky Masarykovy university, Brno
xantos@informatics.muni.cz

Tutorialy pro \TeX ovské začátečníky

JIŘÍ MATYÁŠ

Není tomu tak dlouho, co jsem některé z Vás poprvé viděl. — 8. prosince 2001 se konalo valné shromáždění ζ TUGu a mé jméno se objevilo i na kandidátce do nového výboru, který byl při této příležitosti po třech letech znovu volen. Hlavním záměrem mé kandidatury bylo zlepšení informovanosti „začátečníků“. Když jsem diskutoval s lidmi, kteří se věnují práci s výpočetní technikou (s programátory, uživateli, účetními, studenty i laiky), nabýval jsem dojmu, že by se měli informace o \TeX u rozšířit i za hranice univerzit a vydavatelství.

Jako student gymnázia se mimo to „všeobecně“ věnuji správě WWW-stránek a operačnímu systému Linux. Při této příležitosti jsem se před lety setkal i s \TeX em a byl jsem zcela očarován. Kabinet informatiky už tradičně podporuje snahy studentů zdokonalovat se ve svém „volném“ čase a díky tomu mají možnost tvořit a spravovat školní servery. Jako druhý, služebně nejstarší jsem se rozhodl vyhlásit seminář nazvaný *Typografický systém \TeX a OS Linux*. Při realizaci mi pomáhaly zkušenosti nabyté organizací přednášek přírodovědného charakteru. Velký zájem studentů o něco jiného než je Pascal mi dodal důvod dále studovat a řádně zpracovat pomocné výukové texty.

Diskuse uzavírající valné shromáždění řešila právě problém zaměření se na začátečníky. Byly projednány možnosti přístupu laiků-začátečníků k informacím a k samotnému \TeX u.

Když jsem se vracel domů, v klidu vlaku EuroCity jsem v polospánku přemýšlel nad harmonogramem a formou vedení přednášek: Jednalo by se o jednodenní